

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Юрий Страшимиров Кучев, преподавател по финансово и данъчно право в ЮФ на СУ „Св. Климент Охридски“, катедра „АПН“, член на научно жури за придобиване на научна степен „доктор на науките“ в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“

I. ОБОБЩЕНИ ДАННИ

Със заповед № РД-22-1516 от 24.07.2026 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научно жури за придобиване на научна степен „доктор на науките“ по област на висше образование Стопански, социални и правни науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Финансово и данъчно право“ в катедра „ППН“ при ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“.

За участие в процедурата, документи е подал проф. д-р Красимир Симеонов Мутафов. Кандидатът е роден на 27.11.1967 г. Завършил е висше образование, специалност „право“ във Висшия институт на МВР-София. Има следдипломна квалификация по данъчно право в СУ „Св. Климент Охридски“. На 06.11.2011 г. успешно е защитил докторска дисертация в ЮЗУ „Неофит Рилски“ на тема „Специални режими на облагане по реда на ЗДДС“. От 01.06.2020 г. до 10.05.2024 г. заема академичната длъжност „доцент“, а от тази дата е професор в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски, катедра „ППН“, където води лекционния курс по данъчно и финансово право. Преди това последователно е заемал академичната длъжност „главен асистент“ и „доцент“, в БСУ, като на последната е избран на 30.01.2015 г. в същия университет, където е преподавал посочените дисциплини. Към настоящия момент наред с развитието на преподавателската и академичната кариера е адвокат специализирал в областта на данъчното право. Ползва се с утвърден авторитет сред студентите и научните среди. Участвал е в редица престижни научни конференции, включително и с международно участие.

Проф. д-р К. Мутафов, участва в процедурата с публикуван дисертационен труд на тема „Данъкът като правоотношение“. Освен това са представени една монография, озаглавена „Отговорност за чужд данъчен дълг“ – първо издание /С.2019, изд. „Нова Звезда“, две студии и десет статии и научни доклади. С представената научна продукция,

кандидатът изпълнява напълно наукометричните изисквания съгласно ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и ПРАСПУ. Всички представени в процедурата научни трудове са вписани в НАЦИД и не са ползвани при предходни процедури за заемане на академични длъжности и/или придобиване на ОНС „доктор“. Липсва доказано по съответния ред плагиатство в представената научна продукция, а поради новостта на поставената за разглеждане тематика, това не би било и възможно.

II. ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Представеният ми за становище дисертационен труд „Данъкът като правоотношение“ е в общ обем от 368 стр., като в структурно отношение следва класическата схема и се състои от увод, три глави, заключение и библиография. Използвани и коректно посочени са 127 литературни източници, включително и 21 чуждестранни. Трудът е с тема, която безспорно е актуална и особено значима за теорията и практиката на данъчното право, тъй като с нея се поставят и изследват въпроси, които оставаха извън полезрението на правната наука. В нашата правна доктрина няма цялостно научно изследване посветено на тази проблематика, като изключим краткия анонс, който проф. П. Стоянов прави на това специфично за данъчното право материално правоотношение¹. Това само по себе си представлява съществен научен принос на автора, който обогатява правната наука и заема своето достойно място в нея.

При изследване на материята свързана с това материално по своя характер правоотношение, с оглед нейната интердисциплинарност, кандидатът показва задълбочени познания не само в данъчното право, но и в редица други правни отрасли – конституционното, административното, търговското, облигационното право, и не на последно място в общата теория на правото. Трудът има несъмнена теоретична и практико-приложна стойност, като в част от изводите се съдържат и предложения *de lege ferenda* с оглед по-нататъшно усъвършенстване на нормативната уредба. Все в тази насока е и подложената на задълбочен анализ с обоснована и градивна критика, съдебна практика, включително и тълкувателната такава на ВАС. Предвид членството на нашата страна в ЕС, изследването на, който и да е въпрос в областта на данъчната материя изисква и съответното познание в областта на Общностното право, включително и спрямо практиката на СЕС по преюдициални запитвания

¹ Стоянов, П. Данъчно право, С.1994г., с.26-28.

по данъчни дела, което авторът безспорно притежава и демонстрира на много висока степен. Ползваните методи в хода на изследването, тук бих искал да подчертая – сравнително правния, систематичния, историческия, формално-юридическия, са му позволили да направи един изключително задълбочен и на високо научно ниво анализ. На тази основа и като изхожда от определението, което правната доктрина дава за данъка и по-конкретно от неговите юридически белези, проф. Мутафов извежда всички специфични елементи на данъка разглеждан като правоотношение – обект, предмет, фактически състав, водещ до неговото възникване, като и на въпросите свързани с правосубектността и неговата субектна структура и усложненията, които могат да възникнат в нея. По този начин като следва класическият подход от общото към специалното, авторът успешно защитава тезата за наличието на това специфично за данъчното право правоотношение, като го отграничава от към съдържателната му страна от данъчното правоотношение, независимо от наличието и на някои сходства между тях доколкото и двете възникват, развиват се и се прекратяват в един правен отрасъл. Тази нелека материя е представена на достъпен и разбираем език, без това по никакъв начин да оказва негативно влияние върху добрия научен стил на изразяване, което улеснява читателя. Стойностни и логически издържани са съжденията на автора относно мястото на данъчното право в правната система на нашата страна, като наличието на това специфично за отрасъла правоотношение се ползва като аргумент в подкрепа на поддържаната от автора теза за неговата самостоятелност.

Действащата към момента нормативната уредба изисква подобен дисертационен труд да съдържа теоретични обобщения и решения на големи научни или научноприложни проблеми, които съответстват на съвременните постижения и представляват значителен и оригинален принос в науката, каквито представеният в настоящата процедура безспорно притежава. Тук изпитвам известно затруднение, доколкото самият труд като такъв представлява научна новост и оригинален принос в правната доктрина, поради липсата до момента на подобен поглед върху тази част от теорията и практиката на данъчното право. Дълбочината на изследването, логически изградените теоретични конструкции, обосновани и защитени със съответните аргументи също са в подкрепа на научните приноси, постигнати от проф. К. Мутафов.

Все пак в един по-конкретен план бих посочил следните приносни моменти на труда:

- направеният задълбочен анализ на това специфично за данъчното право материално правоотношение, като са изведени всички негови особености, по които то се различава от данъчното правоотношение – обект, предмет, субектна структура;

-извеждането на фактическия състав, водещ до възникването на данъка като правоотношение, анализът на юридическите факти, които той съдържа в техния хронологичен ред;

-влиянието, което императивния характер на това правоотношение оказва върху характера на материалните данъчноправни норми, тяхното тълкуване, респ. прилагането им във основните сфери на данъчния процес – определянето на данъчните задължения с акт от компетентните органи, последващото административно и съдебно обжалване;

-особено внимание заслужава материята свързана с правосубектността в данъчното право изобщо, а от там и направените изводи във връзка със субектната структура на данъка като правоотношение, както и на усложненията в нея. Това са все основополагащи за правото въпроси, задълбочено анализирани от автора през призмата на данъчното право;

- обоснованата и градивна критика на съдебната практика, включително и тълкувателната на ВАС с оглед на относимата практика на СЕС по преюдициални запитвания по данъчни дела;

-многобройните и добре обосновани предложения *de lege ferenda*.

III. УЧЕБНА И ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Проф. д-р К. Мутафов е водил лекционен курс по финансово и данъчно право в БСУ, а понастоящем в ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“. Допълнително е водил курс по Финансово право във ФИСН в същия университет, както и понастоящем на дисциплината - „Управление на публичните финанси“ в магистърска програма „Публична администрация“ към ЮФ. Под негово ръководство от 2023 г. е акредитирана докторска програма по „Финансово и данъчно право“ в ЮФ.

IV. ЛИЧНИ ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ КАНДИДАТА

Познавам лично кандидата още от началото на неговата научна и преподавателска кариера и имам положителни впечатления. Считам, че това е призвание за него, което намира израз в неговите публикации и бих му препоръчал все така да продължава развитието си в правната наука и преподавателската дейност.

V. МНЕНИЯ И БЕЛЕЖКИ

Нямам критични бележки към проф. д-р К. Мутафов, по-скоро бих му препоръчал да насочи вниманието си към евентуалното написване на учебник или учебен курс по данъчно право и да продължи да утвърждава името си като специалист в областта на данъчното право и процес.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Представеният ми за становище дисертационен труд сам по себе си представляват оригинален принос в теорията и практиката на данъчното право и като такъв съдържа научни и научноприложими новости и отговаря на всички изисквания на ЗРАСРБ и подзаконовите актове по неговото прилагане. От представените ми материали е видно, че са спазени минималните национални изисквания, визирани в ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и ПРАСПУ. С публикувания дисертационен труд, озаглавен „Данъкът като правоотношение“ авторът безспорно доказва, че притежава задълбочени теоретични и практически знания в областта на финансовото и данъчното право.

С оглед на това давам положителна оценка на представения научен труд и автореферата към него и убедено предлагам на журито да присъди научната степен „доктор на науките“ в областта на финансовото и данъчното право на проф. д-р К. Мутафов, в каквата насока ще гласувам.

14.09.2026 г.

Член на научното жури:

(доц. д-р Юрий Кучев)